

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ
УКРАЇНИ

УКРАЇНА

(19) UA

(11) 107329

(13) U

(51) МПК

G01N 33/48 (2006.01)

(12) ОПИС ДО ПАТЕНТУ НА КОРИСНУ МОДЕЛЬ

(21) Номер заявки: **u 2016 00109**

(22) Дата подання заявки: **04.01.2016**

(24) Дата, з якої є чинними
права на корисну
модель: **25.05.2016**

(46) Публікація відомостей
про видачу патенту: **25.05.2016, Бюл.№ 10**

(72) Винахідник(и):

**Берегова Алла Анатоліївна (UA),
Біловол Алла Миколаївна (UA),
Стеценко Світлана Олександрівна (UA),
Жуков Віктор Іванович (UA)**

(73) Власник(и):

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ,
пр. Леніна, 4, м. Харків, 61022 (UA)**

(74) Представник:

Євтушенко Тамара Григорівна

(54) СПОСІБ ДІАГНОСТИКИ КЛІНІЧНОГО ПЕРЕБІГУ ПСОРІАЗУ

(57) Реферат:

Спосіб діагностики клінічного перебігу псоріазу включає визначення в біологічній рідині рівня катехоламінів. Рівень дофаміну, норадреналіну і адреналіну визначають у добовій сечі і, додатково, визначають рівень їх метаболітів - ванілілмигдальної кислоти (ВМК) і гомованілінової кислоти (ГВК), при цьому псоріаз з легким і середнім ступенем тяжкості клінічного перебігу діагностують при підвищенні відносно до контролю вмісту дофаміну, норадреналіну і адреналіну на тлі підвищення вмісту ВМК та екскреції ГВК в межах фізіологічної норми, псоріаз з тяжким ступенем клінічного перебігу діагностують при зниженні відносно до контролю вмісту норадреналіну і адреналіну без змін до контролю вмісту дофаміну на тлі зниження екскреції ВМК та знаходженні вмісту ГВК в межах фізіологічної норми.

UA 107329 U

Корисна модель належить до медицини, а саме до дерматології, і може бути використана для діагностики клінічного перебігу псоріазу.

Гальмування процесів прогресування псоріазу є важливим завданням терапії псоріазу, одним з основних показників її ефективності.

Відомо, що патогенетично обґрунтовані методи лікування псоріазу базуються на корекції провідних патогенетичних систем, у тому числі, наприклад, симпато-адреналової системи (САС). У зв'язку з цим оцінка на різних стадіях клінічного перебігу псоріазу стану симпато-адреналової та ваго-інсулярної систем у чоловіків зрілого віку, хворих на псоріаз / Н.Ю.Резніченко // *Biomedical and biosocial anthropology*. - 2013. - № 20. - С. 135-138]. Відомо, що за стан САС відповідають в тому числі катехоламіни [Кулинский В. И. Катехоламины: биохимия, фармакология, физиология, клиника / В.И.Кулинский, Л.С.Колесниченко // *Вопросы медицинской химии*. - 2002. - Т. 48, Вып. 1. - С. 45-67].

З метою оцінки клінічного перебігу дерматозів визначають вміст окремих катехоламінів [Біловол А.М. Стан моноамінергічних нейромедіаторних систем у хворих на ізольовану та поєднану з гіпертонією псоріатичну хворобу / А.М.Біловол // *Укр. науково-медичний молодіжний журнал*. - 2010. - № 4. - С. 36-38; Новоселецкая А.И. Биогенные амины в сыворотке крови больных экземой / А.И.Новоселецкая // *Медицинская панорама*. - 2009. - № 1. - С. 30-32], їх вміст визначають в біологічних рідинах.

Даний спосіб діагностики клінічного перебігу псоріазу є найбільш близьким до того, що заявляється, за технічною суттю і результатом, який може бути досягнутим, тому його вибрано за прототип.

Визначення тільки вмісту катехоламінів в біологічних рідинах не дозволяє зробити висновок про стан САС, що може впливати на адекватність і достатність лікування.

У зв'язку з вищевикладеним, в основу корисної моделі поставлено задачу підвищення точності діагностики клінічного перебігу псоріазу шляхом додаткової оцінки кінцевих продуктів інактивування катехоламінів - ванілілмигдальної (ВМК) та гомованілінової (ГВК) кислот.

Задачу, яку поставлено в основу корисної моделі, вирішують тим, що у відомому способі діагностики клінічного перебігу псоріазу, що включає визначення в біологічній рідині рівня катехоламінів, згідно з корисною моделлю, рівень дофаміну, норадреналіну і адреналіну визначають у добовій сечі і, додатково, визначають рівень їх метаболітів - ВМК і ГВК, при цьому псоріаз з легким і середнім ступенем тяжкості клінічного перебігу діагностують при підвищенні відносно до контролю вмісту дофаміну, норадреналіну і адреналіну на тлі підвищення вмісту ВМК та екскреції ГВК в межах фізіологічної норми, псоріаз з тяжким ступенем клінічного перебігу діагностують при зниженні відносно до контролю вмісту норадреналіну і адреналіну без змін до контролю вмісту дофаміну на тлі зниження екскреції ВМК та знаходженні вмісту ГВК в межах фізіологічної норми.

Технічний ефект корисної моделі, а саме підвищення точності діагностики клінічного перебігу псоріазу шляхом додаткової оцінки кінцевих продуктів інактивування катехоламінів - ВМК і ГВК, обумовлений одночасним визначенням у добовій сечі рівня катехоламінів та їх метаболітів - ВМК і ГВК, що дозволяє адекватно оцінити стан САС і призначити більш ефективне лікування.

Спосіб виконують наступним чином: у добовій сечі визначають рівень дофаміну, норадреналіну і адреналіну і, додатково, визначають рівень їх метаболітів - ВМК і ГМК. При цьому псоріаз з легким і середнім ступенем тяжкості клінічного перебігу діагностують при підвищенні відносно до контролю вмісту дофаміну, норадреналіну і адреналіну на тлі підвищення вмісту ВМК та екскреції ГВК в межах фізіологічної норми. Псоріаз з тяжким ступенем клінічного перебігу діагностують при зниженні відносно до контролю вмісту норадреналіну і адреналіну без змін до контролю вмісту дофаміну на тлі зниження екскреції ВМК та знаходженні вмісту ГВК в межах фізіологічної норми.

Ефективність способу доведена клінічними дослідженнями.

Було обстежено 97 хворих на псоріаз різного ступеня тяжкості у віковому діапазоні 30-50 років, вік яких був вибраний з метою достовірності та однорідності результатів дослідження. Всі хворі на псоріаз були розподілені на 3 групи згідно зі ступенем тяжкості клінічного перебігу за класифікацією тяжкості псоріазу Psoriasis Area Severity Index - PASI. I групу склали 35 хворих з легким ступенем перебігу псоріазу, II групу - 32 хворих з середнім ступенем перебігу псоріазу та III групу - 30 хворих на псоріаз з тяжким перебігом. Контрольна група складалася з 30 відносно здорових людей.

Збір та зберігання сечі для визначення дофаміну (ДА), норадреналіну (НА), адреналіну (А) проводили в умовах, що забезпечують мінімальне їх руйнування - у присутності консервантів 6

н HCl та 10 н H₂SO₄. Рівень добової екскреції катехоламінів (КА) оцінювали методом колонкової хроматографії на окису алюмінію. КА елюювали 0,25 н розчином оцтової кислоти. Виділені катехоламіни піддавали окисленню фериціанідом калію при різних значеннях рН, після чого визначали їх концентрації за допомогою спектрофлуориметричного методу. Інтенсивність флуоресценції вимірювали на спектрофлуориметрі MPF-4A фірми «Хітачі» (Японія). Проби з рН 4,2 та рН 6,2, що містять А, НА реєстрували при 436/550 нм. У цих умовах при рН 4,2 флуоресцує адреналін, при рН 6,2 - А та НА. Проби з рН 6,2, що містять А, НА, й проби солянокислого елюату, окисленого при рН 6,2, реєстрували при 360/550 нм.

Визначення в добовій сечі вмісту ВМК і ГВК проводили методом тонкошарової хроматографії на силікагелі з попередньою екстракцією етилацетатом [Камышников В. С. Клинико-биохимическая лабораторная диагностика. Справочник : В 2-х томах. - 2-е изд. /В.С. Камышников. - Минск : Интерпрес сервис, 2003. - Т. 2. - 463 с]. Локалізацію ВМК і ГВК встановлювали за стандартами при освітленні хроматограм короткохвильовим ультрафіолетовим світлом (254 нм). Ділянки силікагелю, що відповідали досліджуваным кислотам, знімали з хроматографічних пластин, переносили до пробірок, елюювали розчином карбонату натрію з наступним додаванням реактиву Фоліна. Кількісний вміст ВМК і ГВК здійснювали колориметрично при 615 нм.

Статистичний аналіз даних проводили з використанням комп'ютерного пакета прикладних програм для обробки статистичної інформації Statistica 6.1 (StatSoft, Inc., США). Первинне статистичне опрацювання кількісних експериментальних даних починали з перевірки припущення про відповідність розподілу отриманих вибірок закону нормального розподілу, застосовуючи критерій Шапіро-Вілکا. У разі відсутності нормального розподілу кількісні ознаки описували непараметричними характеристиками - медіаною вибірки (Me) та інтерквартильним розмахом [значеннями 25-го та 75-го процентилів]. Для порівняння незалежних вибірок застосовували ранговий критерій Манна-Вітні. За критичний рівень значущості при перевірці статистичних гіпотез приймали $p < 0,05$.

Результати свідчили, що у пацієнтів I та II груп рівень ДА статистично значуще ($p < 0,001$), порівняно з контролем, підвищувався в середньому на 58 та 35 % відповідно (табл. 1). При тяжкому ступені псоріазу практично не відмічалось змін з боку екскреції із сечею ДА, порівняно з контролем ($p = 0,212$), але відносно до I і II груп вміст цього КА був статистично значуще зниженим відповідно на 31 % ($p < 0,001$) і 20 % ($p = 0,027$). Порівняння рівня ДА у групі пацієнтів з легким ступенем тяжкості псоріатичного процесу з рівнем у групі з середнім ступенем тяжкості статистично значущих відмінностей не виявило ($p = 0,055$). Що стосується екскреції НА, то залежно від ступеня тяжкості клінічного перебігу псоріазу визначалася різноспрямована динаміка змін. У I групі спостерігалася виразна тенденція до підвищення його рівня в сечі на 165 % ($p < 0,001$) відносно до контролю. Для II групи характерна така сама динаміка змін, але менш виразна: збільшення екскреції на 88 % ($p < 0,001$) порівняно з контролем на тлі зниження на 29 % ($p < 0,001$) порівняно з I групою. У випадку псоріазу з тяжким ступенем клінічного перебігу, навпаки, виявлялося статистично значуще ($p = 0,008$), порівняно з контролем, зниження екскреції із сечею НА на 37 %. Достовірно значуще ($p < 0,001$) знижений рівень цього показника залишався й при порівнянні з I і II групами (на 76 і 66 % відповідно).

Таблиця 1

Вміст катехоламінів у добовій сечі хворих на псоріаз залежно від ступеня тяжкості клінічного перебігу (нмоль/добу, Ме [25%; 75%] або $M \pm s$)

Показник	Група хворих			Контроль (n=30)
	I (n=35)	II (n=32)	III (n=30)	
Дофамін	2845 $\pm$ 769,2 *p<0,001	2443 $\pm$ 825,8 *p=0,001 **p=0,055	1958 [1415; 2717] *p=0,212 **p<0,001 #p=0,027	1803 [1064; 2330]
Норадреналін	713,7 $\pm$ 189,7 *p<0,001	504,35[297,95; 610,3] *p<0,001 **p<0,001	169 [146,4; 45,4] *p=0,008 **p<0,001 #p<0,001	268,9 [195,3; 330,4]
Адреналін	88,4 [49,5; 128,2] *p<0,001	50,9 [33,45; 66,05] *p<0,001 **p<0,001	11,25 [10,6; 17,1] *p<0,001 **p<0,001 #p<0,001	22,15 [17,5; 37,1]

Примітка: * - порівняно з контролем; ** - порівняно з I групою хворих; # - порівняно з II групою хворих

5

У I групі хворих спостерігалось статистично значуще (p=0,004), відносно до контролю, підвищення на 24 % рівня екскреції ВМК; для II групи пацієнтів воно було більш виразним й становило в середньому 44 % (p<0,001) (табл. 2). Порівняння вмісту цього показника при легкому ступені тяжкості псоріазу з вмістом при середньому ступені перебігу псоріазу статистично значущих відмінностей не виявило (p=0,145). У III групі хворих,

10

навпаки, визначалась тенденція до незначного (лише на 22 %), порівняно з контролем, зниження вмісту в сечі ВМК, яке у загальній статистичній картині було недостовірним (p=0,149). Слід відзначити, що рівень цього показника залишався статистично значуще зменшеним на 37 та 46 % порівняно з I та II групами відповідно. Підвищення екскреції ВМК при псоріазі з легким та середнім ступенем тяжкості вказує на посилення обмінних процесів, збільшення використання КА. З іншого боку, метаболіт А та НА, ВМК, депонується у закінченнях симпатичних нервових волокон, є показником стресорного впливу патологічного процесу. Зниження екскреції ВМК при псоріазі з тяжким ступенем клінічного перебігу свідчить, у свою чергу, про зниження обміну А і НА.

15

20

Таблиця 2

Вміст ванілілмигдальної та гомованілінової кислот у добовій сечі хворих на псоріаз залежно від ступеня тяжкості клінічного перебігу (мг/добу, Ме [25%; 75%] або $M \pm s$)

Показник	Група хворих			Контроль (n=30)
	I(n=35)	II (n=32)	III (n=30)	
Ванілілмигдальна кислота	5,9 [3,8; 8] *p=0,004	6,85[4,75; 8,3] *p<0,001 **p=0,145	3,7 [2,7; 5,1] *p=0,149 **p<0,001 #p<0,001	4,75[2,7; 5,6]
Гомованілінова кислота	4,8 [3; 6,6] *p=0,09	5,55[4,15; 7,95] *p=0,714 **p=0,072	7 [3,9; 8,8] *p=0,122 **p=0,006 #p=0,3	5,95 [4; 7,7]

Примітка: * - порівняно з контролем; ** - порівняно з I групою хворих; # - порівняно з II групою хворих

25

Що стосується кінцевого продукту метаболізму ДА - ГВК, то для всіх груп його вміст у сечі знаходився у межах фізіологічної норми; статистично значущих відмінностей відносно до контролю не виявлено.

5

ФОРМУЛА КОРИСНОЇ МОДЕЛІ

Спосіб діагностики клінічного перебігу псоріазу, що включає визначення в біологічній рідині рівня катехоламінів, який **відрізняється** тим, що рівень дофаміну, норадреналіну і адреналіну визначають у добовій сечі і, додатково, визначають рівень їх метаболітів - ванілілмигдальної кислоти (ВМК) і гомованілінової кислоти (ГВК), при цьому псоріаз з легким і середнім ступенем тяжкості клінічного перебігу діагностують при підвищенні відносно до контролю вмісту дофаміну, норадреналіну і адреналіну на тлі підвищення вмісту ВМК та екскреції ГВК в межах фізіологічної норми, псоріаз з тяжким ступенем клінічного перебігу діагностують при зниженні відносно до контролю вмісту норадреналіну і адреналіну без змін до контролю вмісту дофаміну на тлі зниження екскреції ВМК та знаходженні вмісту ГВК в межах фізіологічної норми.

10

15

Комп'ютерна верстка Д. Шеверун

Державна служба інтелектуальної власності України, вул. Василя Липківського, 45, м. Київ, МСП, 03680, Україна

ДП "Український інститут інтелектуальної власності", вул. Глазунова, 1, м. Київ – 42, 01601